

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**IMMIGRACIÓ I SOCIETAT
MULTICULTURAL**

Coordinació: Cecilio Lapresta

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	IMMIGRACIÓ I SOCIETAT MULTICULTURAL
Codi	100940
Semestre d'impartició	2n
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Cecilio Lapresta
Horari de tutoria/lloc	Despatx 3.28 (Facultat de Ciències de l'Educació) Dimarts d'11 a 13h. Dijous de 12 a 14h. Altres hores a convenir
Departament/s	Geografia i Sociologia
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	HORES TOTALS TREBALL PRESENCIAL: 60 h. HORES TOTALS DE TREBALL NO PRESENCIAL: 90 h. TOTAL: 150
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Educació Social
Horari de tutoria/lloc	Despatx 3.28 (Facultat de Ciències de l'Educació) Dimarts d'11 a 13h. Dijous de 12 a 14h. Altres hores a convenir
Adreça electrònica professor/a (s/es)	clapresta@geosoc.udl.cat

Cecilio Lapresta

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els fluxes migratoris actuals a nivell internacional i les seves causes.
- Tenir la capacitat de analitzar la realitat de la immigració en Espanya.
- Tenir la capacitat d'analitzar els impactes de la immigració en la societat d'origen i la de destí.
- Conèixer les polítiques de immigració implementades a Espanya i els seus efectes.
- Conèixer les polítiques de integració implementades a Espanya, les seves dinàmiques i els seus efectes.
- Tenir la capacitat d'elaborar una proposta de intervenció a partir de l'anàlisi de la realitat social tenint en compte la població immigrada i la autòctona.
- Realitzar anàlisis absents de prejudicis. Aplicar con eficàcia la lectura i el comentari crític de textos relacionats con el fenomen migratori.
- Treballar amb eficàcia la lectura i la comprensió de textos en llengües estrangeres.
- Resoldre en equip feines d'estudi de continguts.
- Incorporar les innovacions tecnològiques per realitzar anàlisis de la realitat social.
- Incorporar amb sentit crític les observacions i anàlisis de l'entorn sociocultural.
- Utilitzar las TIC en el àmbit d'estudi de la matèria.
- Expressar-se correctament de manera oral i escrita.

Competències

1. Capacitat crítica, d'anàlisi, de síntesis, de organització i de planificació.
2. Comunicació oral i escrita, en la llengua materna i una llengua estrangera, i utilització de las Tecnologies de la Informació (TIC) en el context professional i capacitat per a la selecció, gestió del coneixement i de la informació.
3. Capacitat per treballar en equip, per conduir i liderar grups, per resoldre conflictes, prendre decisions i desenvolupar habilitats per a les relacions interpersonals.
4. Compromís ètic, respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes, la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics; d'assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat.
5. Mostrar una actitud empàtica, respectuosa, solidaria i de confiança cap als subjectes i institucions d'educació social.
6. Desenvolupar actituds i dominis lingüístics que possibilitin i afavoreixin el treball en entorns multiculturals y plurilingüístics.
7. Dissenyar i dur a terme projectes d'iniciació ala recerca sobre el medi social i institucional on es realitza la intervenció.

Continguts fonamentals de l'assignatura

A. BLOC I

1. **Societat multicultural i integració social.**

- 1.1. Societats multiètniques, multiculturals i pluriculturals.
- 1.2. L'esfera privada i l'esfera pública en les relacions interètniques i interculturals.
- 1.3. Conceptes bàsics i models en l'anàlisi de la integració social dels immigrants.

2. Les migracions.

- 2.1. Causes i conseqüències dels moviments migratoris.
- 2.2. Fluxos migratoris i el seu estudi.

3. Les migracions a Espanya.

- 3.1. L'heterogeneïtat a Espanya: les "noves migracions".
- 3.2. Els factors condicionants dels processos d'integració sociocultural: situació legal i racisme.
- 3.3. La inserció en l'estructura social.
- 3.4. Diversitat de cultures i identitats i resposta institucional: discursos i pràctiques.

B. BLOC II

4. Les migracions a Catalunya

- 4.1. L'heterogeneïtat a Catalunya: les "noves migracions".
- 4.2. Els factors condicionants dels processos d'integració sociocultural: polítiques d'integració a Catalunya.
- 4.3. El paper de les llengües i la diversitat cultural en el procés d'integració a Catalunya.

5. Corrents teòriques i empíriques actuals en l'anàlisi del fet migratori. Estudi de casos

- 5.1. La teoria de l'assimilació segmentada i revisions.
- 5.2. La teoria de l'aculturació i revisions.
- 5.3. Associacionisme, cohesió social i integració
- 5.4. Construccions identitàries, llengües, cohesió social i integració

Eixos metodològics de l'assignatura

Metodologia de treball:

TREBALL PRESENCIAL

Exposició del professorat (30%).

Pràctiques sobre la part teòrica a l'aula (10%).

Exposició del treball empíric en equip (10%).

TREBALL AUTÒNOM I COOPERATIU

Estudi dels continguts relacionats amb les classes teòriques o pràctiques (10%)

Lectures de material bibliogràfic i consulta de bases de dades (10%)

Realització de treball empíric i anàlisi de la informació obtinguda (30%)

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	% AVALUACIÓ
Sessions de dues hores, el primer dia de la setmana en que tinguem horari. Exposició del programa de la matèria del Bloc I	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1, 2, 3, 4, 5.	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe.	L'alumnat, a més de ser present a les sessions, ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.	Avaluat en la prova escrita I.
Sessions de dues hores, el segon dia de la setmana en que tinguem horari. Presentació i tutorització dels treballs de curs en grup	P/NP	Presentació, realització i tutorització dels treballs en grup en les fases d'anàlisi teòrica, elaboració de projecte i realització de treball de camp	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.	Tutorització i seguiment del treball de l'estudiantat. Recolzament a la tasca dels grups de treball.	Recerca d'informació bibliogràfica (acadèmica), lectura i redacció d'un marc teòric sobre la temàtica que escolleixi el grup de treball. Disseny d'un treball empíric i realització del mateix.	L'alumnat ha de realitzar una tria acurada de la bibliografia, també una lectura i una exposició citant les fonts bibliogràfiques en en text i en la bibliografia. També ha de dissenyar el treball empíric i dur-lo a terme, ajudat pel tutor.	Evidència 1 (treball teòric) 10% Evidència 2 (disseny del treball empíric) 10% Evidència 3 (realització del treball empíric) 10%
Realització d'una prova escrita sobre les sessions teòriques del Bloc I de la matèria.	P	Prova escrita en la que s'avaluarà el coneixement de la part teòrica de la matèria.	1, 2, 3, 4, 5.	Confecció, correcció i presentació dels resultats de la prova escrita. També realització d'una revisió individual per explicar els criteris i l'avaluació realitzada dels continguts.	Estudi, realització de la prova escrita, seguiment dels resultats obtinguts i seguiment de la tutoria per explicar l'avaluació realitzada de cada prova escrita.	Realització de tutories en el cas que hi hagi continguts teòrics que no quedin prou clars per l'estudiant.	Evidència 4 20%

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	% AVALUACIÓ
Sessions de dues hores, el primer dia de la setmana en que tinguem horari. Exposició del programa de la matèria del Bloc II	P	Presentació per part del professor de la matèria relacionada amb els continguts citats	1, 2, 3, 4, 5.	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític	Seguiment, reflexió i participació en les sessions de classe.	L'alumnat, a més de ser present a les sessions, ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.	Avaluat en la prova escrita II.
Sessions de dues hores, el segon dia de la setmana en que tinguem horari. Presentació i tutorització dels treballs de curs en grup	P/NP	Presentació, realització i tutorització dels treballs en grup en les fases de reflexió i conclusions teòric i/o aplicades a partir de la fase analítica	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 12.	Tutorització i seguiment del treball de l'estudiantat. Recolzament a la tasca dels grups de treball.	Anàlisi, reflexió i elaboracions de conclusions teòric i/o aplicades a partir de la fase analítica.	L'alumnat ha de realitzar una anàlisi de les dades recollides a la fase analítica, així com una reflexió i elaboració d'unes conclusions acurades i rigoroses, ajudat pel tutor.	Evidència 5 (anàlisi de les dades recollides a partir de la fase analítica) 20% Evidència 6 (reflexió i conclusions teòric i/o aplicades a partir de la fase analítica) 20%
Realització d'una prova escrita sobre les sessions teòriques del Bloc II de la matèria.	P	Prova escrita en la que s'avaluarà el coneixement de la part teòrica de la matèria.	1, 2, 3, 4, 5.	Confeció, correcció i presentació dels resultats de la prova escrita. També realització d'una revisió individual per explicar els criteris i l'avaluació realitzada dels continguts.	Estudi, realització de la prova escrita, seguiment dels resultats obtinguts i seguiment de la tutoria per explicar l'avaluació realitzada de cada prova escrita.	Realització de tutories en el cas que hi hagi continguts teòrics que no quedin prou clars per l'estudiant.	Evidència 7 20%

Sistema d'avaluació

Examen de la part teòrica I (15%).

Elaboració d'un treball (en grup) de síntesi bibliogràfica (10%).

Elaboració (en grup) de treball d'un disseny empíric a partir del marc teòric bibliogràfic (10%)

Realització (en grup) del treball empíric dissenyat (10%).

Anàlisi del treball empíric (en grup) en el que es diferencien dues evidències (primera evidència: 20% anàlisi de la informació. Segona evidència: 20% reflexió i conclusions teòric i/o aplicades a partir de la fase analítica).

Examen de la part teòrica II (15%, evidència).

Un requisit indispensable és la correcció lingüística i formal en les produccions escrites seguint la guia de treballs que trobareu a <http://www.fce.udl.cat/Recursos/guies/guiatreballs.pdf>.

Els treballs amb més de 10 errors ortogràfics o presentats incorrectament es retornaran a l'estudiant perquè faci la correcció. Aquests errors expressius o la presentació incorrecta repercutiran en la qualificació de la matèria.

Els treballs que es realitzin en el desenvolupament de la matèria incorporaran sempre una bibliografia i webgrafia on un mínim de 5 documents provenguin de llibres i/o revistes

Els treballs que es realitzin han de respectar als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, tenint en compte a la seva redacció la guia "Comunicació i llenguatge no sexista" del Centre Dolors Piera d'igualtat d'oportunitats i promoció de les dones, de la UdL.

Les produccions dels alumnes han de ser originals: el plagi és motiu suficient de suspens de la matèria.

Per superar la matèria s'ha d'obtenir una qualificació igual o superior a 4 (sobre 10) EN cadascuna de les activitats. Es considera superada la matèria quan l'estudiant ha obtingut una qualificació numèrica final de 5.

L'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici de curs i acollir-se a la modalitat d'una única evidència d'avaluació al final de la matèria. Haurà de presentar una instància a secretaria en el termini fixat i aportar documentació justificativa d'activitat laboral i/o altres situacions personals. La modalitat d'avaluació única inclou un exàmen final sobre els continguts teòrics i pràctics treballats.

Bibliografia i recursos d'informació

BERRY, J.W. (2005). "Acculturation: Living successfully in two cultures". *International Journal of Intercultural Relations*, 29, pp. 697-712.

BIRSL, U i SOLÉ, C. (2004). *Migración e interculturalidad en Gran Bretaña, España y Alemania*. Barcelona, Anthropos.

BLANCO, C. (2006). *Migraciones. Nuevas movildades en un mundo en movimiento*. Barcelona, Anthropos.

CALAVITA, K. (2006). "Contradicciones estructurales en la política de inmigración: los casos de Europa del Sur y los Estados Unidos" *REIS*, pp.185-212.

CARABAÑA, J. (1993a). "A favor del individualismo y contra las ideologías multiculturalistas" a *Revista de Educación nº302, Interculturalismo: sociedad y educación*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, Centro de Investigación, Documentación y Evaluación, 61-82.

CASTLES, S. i KOSACK, G. (1984). *Los trabajadores inmigrantes y la estructura de clases en la Europa Occidental. México: Fondo de Cultura Económica*.

CHECA, F., ARJONA, A. CHECA, JC (Edit.) (2003). *La integración social de los inmigrados*. Barcelona, Icaria.

COMAS, M. i QUIROGA, V. (2005). *Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya*. Barcelona, Fundació Jaume bofill.

GARCÍA-ROCA, J. i LACOMBA, J. (Eds.). *La inmigración en la sociedad española. Una radiografía multidisciplinar*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

GARRETA, J. (2006). [Societat multicultural i integració dels immigrants a Catalunya: discursos i pràctiques](#). Lleida, Universitat de Lleida/Intitut d'Estudis Autònòmics.

http://www.geosoc.udl.cat/recerca/documents/Societat_multicultural.pdf

GARRETA, JORDI, et al. (2013). Monográfico "Asociacionismo e inmigración", *Revista Internacional de Sociología*, 71 (núm. extraordinario 1).

GENERALITAT DE CATALUNYA (2010). *Pla de Ciutadania i Immigració 2009-2012*. Barcelona: Generalitat de Catalunya – Departament d'Acció Social i Ciutadania.

GATUGU, J., AMORANITIS, S. i MANÇO, A. (Edit.) (2004). *La vie associative des migrants: quelles (re)connaissances*. París, Harmattan.

GLAZER, N. (1978). *Affirmative Discrimination: Ethnic Inequality and Public Policy*. New-York: Basic Books (2 edic.).

GORDON, M. (1964). *Assimilation in American Life*. New York: Oxford University Press.

GORDON, M. (1975). "Toward a General Theory of Racial and Ethnic Group Relations". A GLAZER, N. i MOYNIHAN, D.P., *Ethnicity. Theory and experience* (pp. 84-110). Harvard: Harvard College.

LAPRESTA, C.; HUGUET, Á.; JANÉS, J.; NAVARRO, J. L.; CHIREAC, S.; QUEROL, M. i SANSÓ, C. (2010). *Actitudes lingüísticas, escuela e inmigración. Los escolares ante la diversidad lingüística y cultural*. Madrid: Ministerio de Educación – IFIE.

LAPRESTA, C.; HUGUET, Á.; IANOS, A. y SANSÓ, C. (2012). Autoidentificaciones de los descendientes de migrantes en Cataluña. Incidencia de la cohorte generacional (1.25 / 1.50 / 1.75 / 2.0 / 2.5). *Migraciones*, 31, 99-123.

PORTES, A., FERNÁNDEZ-KELLY, P i HALLER, W. (2006). "La asimilación segmentada sobre el terreno: la nueva segunda generación al inicio de la vida adulta", *Migraciones*, 19, pp. 7-58.

PORTES, A. i DEWIND, J. (Coords.) (2006). *Repensando las migraciones. Nuevas perspectivas teóricas y empíricas*. México: Universidad Autónoma de Zacatecas.

PORTES, A., APARICIO, R., HALLER, W. i VICKSTROM, E. (2011). Progresar en Madrid: aspiraciones y expectativas de la segunda generación en España. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 134, 55-86.

PORTES, A., VICKSTROM, E. i APARICIO, R. (2011). Coming age in Spain: the self-identification, beliefs and self-esteem of the second generation. *The British Journal of Sociology*, 62 (3), 387-417.

PORTES, A., CELAYA, A., VICKSTROM, E. i APARICIO, R. (2012). Who are we? Parental influences on self-identities and self-esteem of second generation youths in Spain. *Revista Internacional de Sociología*, 70 (1), 9-37.

PORTES, A., VICKSTROM, E., HALLER W. i APARICIO, R. (2013). Dreaming in Spain: parental determinants of immigrant children's ambition. *Ethnic and Racial Studies*, 36 (4), 557-589.

REX, J (1995). "La metrópoli multicultural: la experiencia Britànica". A LAMO de ESPINOSA, E. (Ed.): *Culturas, estados y ciudadanos. Una aproximación al multiculturalismo en Europa* (pp.197-224). Madrid: Alianza editorial.

REX, J. (1996). *Ethnic minorities in the modern nation state. Working papers in the theory of multiculturalism and political integration*. London: Macmillan Press LTD.

SOLÉ, c. (2001). *El impacto de la inmigración en la economía y la sociedad receptora*. Barcelona, Anthropos.

SOLÉ, C. e IZQUIERDO, a. (Coord.) (2005). *Integraciones diferenciadas: migraciones en Cataluña, Galicia y Andalucía*. Barcelona, Anthropos.

TAGUIEFF, P. A. (1988). *La force du préjugé*. París: Editions La Decouverte.

WALLERSTEIN, I. i BALIBAR, E. (1991). *Raza, Nación y clase*. Madrid: IEPALA. (Primera edició 1988: Wallerstein, I. i Balibar, E. 1988. *Race, Nation Classe. Les identités Ambigües*. Paris: Editions La Découverte).